

ANKETA

Plnohodnotný a požehnaný advent možno prežiť všade

Čo kraj, to iný zvyk. Aj tradície súvisiace s adventom sa v rôznych častiach Európy líšia. Na osobnú skúsenosť a zážitky sme sa opýtali Slovákov v zahraničí i zahraničných Slovákov. Zaujímalo nás, čo ich tam na predvianočnej atmosfére najviac fascinuje, v čom sa líši prežívanie adventu oproti Slovensku a či sa stretli aj so zvykmi a tradíciami, ktoré im vyrazili dych.

BRUSEL – Peter Stano (37), hovorca Európskej komisie:

V Bruseli žijem a pracujem od februára 2011. Príliš krátko na to, aby som sa tu cítil ako doma. Predvianočná atmosféra je tu veľmi medzinárodná, rôznorodá a viacjazyčná. Keďže Brusel je *de facto* hlavné mesto Európskej únie, pracuje a žije tu veľa ľudí zo všetkých členských štátov EÚ a každý má, samozrejme, svoje zvyky, ktoré si udržiava. Napríklad jednotlivé európske regióny si robia vlastné typické predvianočné trhy. Dochádza však k zlievaniu a spájaniu tradícií. Od polovice decembra chodí do jednotlivých európskych inštitúcií spievať koledy miešaný zbor dobrovoľníkov zo všetkých krajín EÚ a spievajú koledy z jednotlivých krajín. Nie síce vo všetkých jazykoch, ale keď sa spieva trojjazyčne alebo v štyroch jazykoch, je to už niečo iné a veľmi pekné.

Najväčší rozdiel v prežívaní adventu oproti Slovensku je v tom, že v Bruseli je naozaj všetko veľmi medzinárodné a poznačené prácou, keďže Brusel je európska kuchyňa a tu sa funguje na plné obrátky takmer non-stop. Ale cez víkend sa tempo, pravdaže, spomalí a jednotlivé národné komunity sa venujú príprave a prežívaniu adventu spôsobom, na aký sú zvyknuté doma.

Belgicko je krajina dvoch vierovyznaní – katolíckeho a protestantského, takže veľké rozdiely v porovnaní so Slovenskom neexistujú. Rozdiel je možno taký, ako aj v rámci našej krajiny – inak sa zvyky a tradície dodržiavajú vo veľkomestách a inak na vidieku. Čo však mnohým v Belgicku tento rok vyrazilo dych, je vianočný stromček na hlavnom námestí v Bruseli. Ide o elektronický objekt, ktorý síce tvarom vzdialene pripomína strom, ale je to konštrukcia sklenených blokov, na ktorú sa dá vyjsť a ktorá je po večeroch stredobodom hudobnej a svetelnej šou. V niektorých kruhoch vyvolal tento „stromček“ kritiku, keďže jedným z dôvo-

dov tejto modernej inštalácie bolo aj to, aby príliš nepripomínal tradičný kresťanský stromček a tak „neurážal“ vyznáčov iných náboženstiev, ktorí žijú v tejto krajine alebo navštevujú hlavné námestie ako turistickú atrakciu.

Pokiaľ sa dá, vraciam sa na sviatky domov. Nič sa nevyrovná vianočnej atmosfére v spoločnosti rodiny.

LONDÝN – Petra Svitková (32), marketingová pracovníčka/PR:

V Londýne žijem a pracujem vyše päť rokov. Jeho ulice sú každý rok nádherné vyzdobené. Výklady v obchodoch sa pretekajú v nápaditosti a originalnosti. Vianočná výzdoba však paradoxne nespája a ani nezahŕňa žiadne kresťanské symboly. Je to vďaka rešpektu pred inými náboženskými vierovyznaniami. Ja sama si pravú predvianočnú atmosféru uvedomím, až keď prídem na Slovensko. Vtedy sa život konečne „zastaví“.

Prežívanie adventu je tu veľmi individuálne, asi ako aj na Slovensku. Rozdiel je len v tom, že ľudia majú v Londýne oveľa menej času. Všade sa musí ďaleko cestovať, hlavne ak chcú ísť na slovensko-českú svätú omšu. Kto si však nájde čas, môže aj tu prežiť plnohodnotný a požehnaný advent. Pravda, chce to viac odhodlania a zorganizovania si svojho času oproti rodákovi žijúcim doma.

Počas adventu som tu nezažila nijaké nevšedné tradície. Mám však príjemný zážitok z jedných Vianoc, keď som nemohla odcestovať domov a ostala som v Londýne. V tom čase som bývala s kamarátkou z Kolumbie, ktorá má celú svoju rodinu v Londýne. Po polnočnej svätej omši ma pozvala k svojim rodičom. Samozrejme, jedlo bolo iné, ale úplne ma prekvapilo, že Kolumbijčania na Vianoce tancujú a skutočne oslavujú. Celá rodina a priatelia sa zišli, pustili hudbu a do rána tancovali. To boli moje jediné Vianoce, keď som oslavovala narodenie Ježiša tancom.

BUDAPEŠŤ – Karola Klauszová (37), redaktorka a moderátorka Maďarskej televízie:

V Budapešti žijem od svojho narodenia s výnimkou štyroch rokov, keď som študovala na Univerzite Komenského v Bratislave. Pre mňa osobne je advent najkrajším obdobím roka, hlavne odvtedy, ako som pred siedmimi rokmi práve v tomto čase prežívala posledné dni svojho požehnaného stavu s prvým synčekom, ktorý prišiel medzi nás 23. decembra niekoľko minút pred Štedrým dňom. Keďže sme veriaci katolíci, počas adventu sa aj duchovne naladíme na narodenie Pána Ježiša. Snažím sa o to, aby si moje deti uvedomili, že Vianoce neznamenajú iba vzájomné obdarúvanie, ale oveľa viac.

Adventné obdobie je v maďarskom hlavnom meste fascinujúce. Ulice sú krásne ozdobené, všade je vianočné osvetlenie, najmä na Andrassyho triede, a v Prvú adventnú nedeľu sa po celom meste otvárajú predvianočné trhy. Najväčší a najpopulárnejší trh sa nachádza v srdci Budapešti na Vörösmartyho námestí, ale ja uprednostňujem pokojnejšiu, ale o to jedinečnejšiu atmosféru trhu pred bazilikou, taktiež v centre mesta. Na vianočných trhoch v Budapešti sa predáva to isté ako v Bratislave. Aj atmosféra je podobná. Maďarskou špecialitou je však v peci čerstvo upečený tzv. chlebkový langoš posypaný salámou, slaninou a cibuľou. U turistov a cudzincov sa táto pochúťka teší veľkej popularity.

PODGORICA – Michal Spevák (38), asistent vedúceho Zastupiteľského úradu SR v Čiernej Hore,

predseda Čiernohorsko-slovenského priateľstva: V Čiernej Hore žijem už šesť rokov. Väčšinové obyvateľstvo slávi Vianoce podľa juliánskeho kalendára, ale

naša malá komunita Slovákov žijúca v Čiernej Hore sa snaží dodržiavať tradície aj tak, že tento rok sme už po druhý raz usporiadali akciu *Mikuláš v Podgorici*. Vlni sme deťom (potomkom Slovákov, ale nielen im) rozdelili 45 balíčkov. Projekt podporil Úrad pre Slovákov žijúcich v zahraničí. Úsmev a iskra v očiach tých najmenších je najlepším dôkazom, že v konaní dobra treba pokračovať. Počas adventu sa tešíme aj na koncert Slovenského kultúrneho centra Šafárik z Nového Sadu (Vojvodina), ktorého poslaním je priblížiť krajankej komunite tance a spevy z rodiska.

Najväčší rozdiel v atmosfére oproti Slovensku je v tunajšom mediteránnom ovzduší a v tom, že takmer nemáme sneh. Spravidla v decembri u nás prší, a ak aj spadne nejaká vločka, dlho nevydrží, lebo v hlavnom meste a prímorí takmer vôbec nemrzne.

TRMAU – Andrej Makovník (24), študent na Medzinárodnom teologickom inštitúte:

V rakúskom Trmau študujem od začiatku septembra tohto roku. Trmau je malá dedinka asi 20 kilometrov od Viedne. Dva a jediné znaky blížiacich sa Vianoc sú tradičné trhy (niekoľko stánkov) pri obecnom úrade a fakt, že už viackrát sa niektorí moji spolužiaci vybrali na trhy do Viedne. Fascinuje ma, že predvianočnú atmosféru v dedine takmer necítim.

Na našej katolíckej vysokej škole je asi 80 študentov z celého sveta. Na rozdiel od diania v dedine advent medzi ľuďmi patriacimi do komunity školy cítiť stále. Navzájom spoznáваме rozdiely medzi nami, ktoré prispievajú k pestrosti vyznávania našej viery. Často počuť otázku: „Zachováte tento zvyk v príprave na Vianoce aj vy?“ Pociť tradície mám vždy, keď mi niektorý spolužiak začel šťastný nový cirkevný rok.

PRIPRAVILA: ZUZANA ARTIMOVA

SNÍMKY: ARCHÍV RESPONDENTOV